آزمون درس: فارسی ۳		**مدت آزمون: ۷۵ دقیقه**	**مهر**
نام و نام خانوادگی دبیر: آقای مؤمنی		**ساعت برگزاری: ۱۲ ظهر**	
پایه و رشته تحصیلی: دوازده ریاضی و تجربی		**تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۱۸**	**آموزشگاه**
نام و نام خانوادگی :	**دبیرستان شاهد پسران متوسطه دوم**	**تعداد سؤال: ۴۰ سؤال**	
	امتحانات نوبت اول دی ۱۴۰۲	**تعداد صفحه : ۴ صفحه**	

قلمرو زبانی(۷ نمره) معنی واژه، املا و دستور

۱ — **۰/۷۵**

معنی واژه‌های مشخّص شده را بنویسید.

الف) باز زین و برگ را بر گردهٔ کَهَرها و **کُرَند**ها نهادند.

ب) در شهر سیرجان **اتراق** می‌کردیم.

ج) گفت: باید **حد زند** هشیار مردم مست را.

۲ — **۰/۲۵**

در کدام عبارت، واژه‌ای هم‌معنی واژهٔ «به خدای تعالی بازگشتن» به کار رفته است؟

الف) هر گه که یکی از بندگان گنهکار، دست انابت به درگاه حق بردارد.

ب) ایزد تعالی در او نظر نکند. بازش بخواند باز اعراض کند.

۳ — **۰/۵**

در گروه کلمه‌های زیر، دو مورد نادرستی املایی وجود دارد؛ درست هر یک را بنویسید.

« غدر و اندازه - شیر ارغند – طرف چمن – محرم و آشنا - بحت و حیرت»

٤ — **۰/۵**

املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) سواحل شرقی مدیترانه از زیباترین ..... **(نواهی - نواحی)** عالم است.

ب) گفت: تا **... (داروقه – داروغه)** را گوییم، در مسجد بخواب.

۵ — **۰/۵**

در هر یک از موارد زیر یک نادرستی املایی دیده می شود؛ آنها را بیابید و درست هر یک را بنویسید.

الف) در خبر است از سرور کائنات و مفخر موجودات و رحمت عالمیان و سفوت آدمیان.

ب) پادشاهی به درویشی گفت که مرا آن لحظه که تو را به درگاه حق، تجلّی و غرب باشد، یاد کن.

٦ — **۰/۵**

در گزینه‌های زیر، واژگانی را که در زبان فارسی «همآوا» دارند، مشخّص کنید.

الف) هر نفسی که فرو می‌رود ممدّ حیات است و چون برمی‌آید مفرِّح ذات.

ب) جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است.

۷ — **۰/۵**

درست یا نادرست بودن هر یک از موارد داده شده را در جدول زیر تعیین کنید.

الف	در هر دو مصراع بیت زیر، فعل اسنادی به کار رفته است. بگفتا جان فروشی در ادب نیست / بگفت از عشقبازان این عجب نیست	**درست**	**نادرست**
ب	در عبارت زیر یک فعل اسنادی به معنای «شد» وجود دارد. پس عشق از بهر این معنی، فرضِ راه آمد. کار طالب آن است که در خود جز عشق نطلبد.	**درست**	**نادرست**

۸ — **۰/۵**

در عبارت زیر یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی شناسایی کنید.

زین بی‌خردانِ سفله بستان / دادِ دلِ مردمِ خردمند

www.kanoon.ir

۹	**نقش دستوری واژه‌های مشخّص شده را بنویسید.** **الف)** « برخی **عاشق** را **<u>دیوانه</u>** می‌پندارند.» **ب)** هر کسی از ظن خود شد یار من / از درون من نجست **<u>اسرار</u>** من	**۰/۵**
۱۰	**در عبارت زیر چه واژه‌ای حذف شده است؟ این جزء به چه قرینه‌ای حذف گردیده است؟** **فکری ای هم وطنان در ره آزادی خویش / بنمایید که هر کس نکند مثل من است**	**۰/۵**
۱۱	هر یک از واوهای متن زیر چه نوع واوی است. **(حرف عطف، حرف پیوند)** **الف)** از دامنهٔ کوه‌های شمالی ایران به سینهٔ کویر سرازیر می‌شود و از دل ارگ مزینان سر بر می‌دارد. **ب)** تاریخ بیهق از شاعران و دانشمندان و مردان فقه و حکمت و شعر و ادب و عرفان و تقوایش یاد می‌کند.	**۰/۵**
۱۲	**با توجه به جمله زیر به چهار پرسش پاسخ دهید.** ■ کودک پایهٔ سوم با توپ سبز تیره خود در هوای بسیار خوب بازی می‌کرد. **الف)** کدام واژه قید صفت است؟ **ب)** کدام واژه صفت صفت است؟ **پ)** کدام واژه متمم است؟ **ت)** کدام واژه صفت مضاف الیه است؟	**۱**
۱۳	در مصراع زیر نوع «را» چیست؟ ■ **گفت: نزدیك است والی را سرای آن جا شویم.**	**۰/۵**
قلمرو ادبی (۵ نمره) حفظ شعر و آرایه های ادبی		
۱٤	**مصراع اول بیت « ..... / هان ای پسر بکوش که روزی پدر شوی** **الف)** در مکتب حقایق پیش ادیب عشق **ب)** تا راهرو نباشی کی راهبر شوی	**۰/۲۵**
۱۵	**مصراع دیگر هر یک از بیت های زیر را بنویسید.** **الف)** گر در سرت هوای وصال است حافظا / باید که خاک ..... **ب)** ..... / فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران	**۰/۷۵**
۱٦	با ذکر مورد یک آرایه در عبارت زیر پیدا کنید. **«گفت:«باید حد زند هشیار مردم، مست را»**	**۰/۵**
۱۷	**در بیت زیر واژه «پرده» با دو معنای ..... و پوشش، سبب آفرینش آرایه ..... شده است.** **« نی، حریف هـر کـه از یاری بریـد / پرده‌هـایش پرده‌هـای ما درید»**	**۰/۵**
۱۸	**در هر بیت آرایه درست را بگزینید.** **الف)** عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می کشد اول چراغ خانه را **(اسلوب معادله – حس آمیزی - تلمیح)** **ب)** گفتی: «به روزگاران مهری نشسته» گفتم / بیرون نمی توان کرد حتی به روزگاران **(تضمین – تشبیه - مجاز)**	**۰/۵**

www.kanoon.ir

۱۹	**در بیت زیر، یک مشبه و یک مشبه‌به بیابید؟** **«دست از مس وجود چو مردان ره بشوی / تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی»**	**۰/۵**
۲۰	در عبارت زیر کدام بخش دارای آرایه تناقض است؟ دلیل خود را بنویسید. **«محرم این هوش جز بی هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست»**	**۰/۵**
۲۱	**در جمله زیر کدام عبارت جانبخشی دارد؛ دلیل آن چیست؟** « چشمهٔ آبی سرد از دامنهٔ کوه‌های شمالی ایران به سینهٔ کویر سرازیر می‌شود.»	**۰/۵**
۲۲	**نام صاحب هر یک از آثار داده شده را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.** **الف) قصه شیرین فرهاد (احمد عربلو-عیسی سلمانی لطف آبادی) ب) کویر (محمد بهمن بیگی - دکتر علی شریعتی)**	**۰/۵**
۲۳	**از بین آثار زیر، به ترتیب یک اثر از «مولوی» و یک اثر از «عین القضات همدانی» بیابید.** **از پاریز تا پاریس – مثل درخت در شب باران – فیه ما فیه – فی حقیقة العشق – تمهیدات**	**۰/۵**
قلمرو فکری (۸ نمره) معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب		
	معنی و مفهوم عبارات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید. **۲٤)** زین بی خردان سِفله بستان / دادِ دلِ مردمِ خردمند	**۰/۵**
	۲۵) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی.	**۰/۷۵**
	۲٦) آتش است این بانگ نای و نیست باد	**۰/۵**
	۲۷) خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است.	**۰/۷۵**
	۲۸) در عشق قدم نهادن کسی را مسلّم شود که با خود نباشد و ترک خود بکند.	**۰/۵**
	۲۹) بر خلاف حال، پامان به ده باز بود و در شهر، دست و پاگیر نشده بودیم.	**۰/۵**
	۳۰) یک روز دنیایی به روم چشم داشت.	**۰/۲۵**
	۳۱) رفتم تا قاضی شوم و درخت بیداد را از بیخ و بن براندازم.	**۰/۵**

www.kanoon-ir

	به پرسشهای مربوط به درک مطلب پاسخ دهید.	
۳۲	**مفهوم کلّی مصراع دوم بیت زیر با کدام گزینه مناسبت دارد؟** **«هر کسی کاو دورماند ازاصل خویش / بازجوید روزگـــار وصل خویش»** **الف)** «کلّ شَیء یَرجِعُ الی أصله» **ب)** « یا ملائِکتی، قَد استَحیَیتُ مِن عَبدی »	**۰/۲۵**
۳۳	عبارت مشخص شده کنایه از چیست؟ **«در دفتر زمانه فتد نامش از قلم.»**	**۰/۵**
۳٤	**هر یک از بیت‌های ردیف اول با کدام یک از مفاهیم در ردیف دوم مطابقت دارد؟** **ردیف نخست** / **ردیف دوم** بیت — از ترس چاله به چاه افتادن **الف** صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب / تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند — ظاهر نشانه‌ای از باطن است **ب** از بیم عقرب جرّارهٔ دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیهٔ حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد. — تحمل دشواری برای رسیدن به کمال **پ** سِرّ من از ناله من دور نیست / لیك چشم و گوش را آن نور نیست — شناخت	**۰/۷۵**
۳۵	منظور از **«نی» و «نیستان»** در بیت‌های زیر چیست؟ **بشنو این نی چون شکـــایت می‌کـند — از جـدایی‌هـــا حکـــایت می‌کند** **کـــز نیستان تا مـــرا ببریـــده اند — در نفیـــرم مـــرد و زن نالیده اند**	**۰/۵**
۳٦	**مفهوم مشترک دو بیت زیر چیست؟** **الف)** دلا خموشی چرا؟ چو خُم نجوشی چرا؟ / برون شد از پرده راز، پرده‌پوشی چرا؟ **ب)** شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته مپسند	**۰/۲۵**
۳۷	**واژه‌های مشخص شده نماد چه مفاهیمی اند؟** **« ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد »**	**۰/۵**
۳۸	**در بیت زیر، شاعر به کدام پدیده اجتماعی عصر شاعر اشاره دارد؟** گفت دیناری بده پنهان و خود را وارهان / گفت کار شرع کار درهم و دینار نیست	**۰/۲۵**
۳۹	**در عبارت زیر مقصود از «گل‌های الماس» و «جادّهٔ روشن و خیال انگیز» به ترتیب چیست؟** « آن شب نیز ماه با تلألؤ پرشکوهش از راه رسید و گل‌های الماس شکفتند و قندیل زیبای پروین سر زد و آن جادّهٔ روشن و خیال انگیزی که گویی یک راست به ابدیّت می‌پیوندد.»	**۰/۵**
٤۰	**با توجه به عبارت زیر نهایت محبت چه نام دارد؟** « محبت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند. عشق خاص تر از محبت است و محبت خاص تر از معرفت است.»	**۰/۲۵**

www.kanoon.ir

کامیاب باشید	۲۰